

ریسک و بیم

(کاملاً کاربردی)

تألیف:

مصطفی آقارضی

انتشارات آردن

سرشناسه	: آقارضى، مصطفى، ۱۳۵۰
عنوان و نام پديدآور	: ريسک و بيمه، كاملاً کاربردى / مؤلف: مصطفى آقارضى
مشخصات نشر	: تهران، آرون، ۱۳۹۵
مشخصات ظاهرى	: ۲۳۰ ص.
شابک	: ۹ - ۳۶۷ - ۳۳۱ - ۹۶۴ - ۹۷۸
وضعيت فهرست‌نويسى	: فيبا
موضوع	: مديريت ريسک - بيمه
موضوع	: خطر کردن (بيمه)
رده‌بندى کنگره	: ۱۳۹۵ ر ۹ / آ۷ / HD۶۱
رده‌بندى ديويى	: ۶۵۸/۱۵۵
شماره کتابشناسى ملي	: ۴۲۱۳۴۷۰

انتشارات آرون

ريسک و بيمه کاملاً کاربردى

مؤلف: مصطفى آقارضى

ناشر: انتشارات آرون

حروفچيني: طاهره رمضان‌پور

طراح جلد: ابوالفضل محمدآبادى

چاپ چهارم: ۱۳۹۸

تيراژ: ۱۲۰۰ نسخه

۳۷۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۷	مقدمه مؤلف
۱۱	فصل اول
۱۱	ریسک
۱۱	تاریخچه مدیریت ریسک
۱۹	استانداردها و قوانین و کنترل ها
۲۱	مدل بلوغ ریسک برای مدیریت ریسک شرکتی
۲۳	مدیریت ریسک شرکتی
۲۳	استاندارد و توانگری مالی
۲۷	فصل دوم
۲۷	معنا و مفهوم ریسک
۲۷	معنی ریسک
۲۸	اهمیت ریسک
۲۸	روش های محاسباتی ریسک
۳۶	انواع ریسک (گروه های عمده ریسک)
۳۶	ریسک مالی
۳۸	ریسک غیر مالی
۴۰	ریسک خالص (محض)
۴۰	انواع ریسک خالص
۴۲	ریسک ذهنی (سوداگرانه)
۴۳	وجوه تمایز و پر اهمیت ریسک های خالص و سوداگرانه

۴۳	ریسک بنیادی (عام)
۴۳	ریسک خاص (ویژه)
۴۴	ریسک موسسات (شرکتی)
۴۶	عناصر اصلی ریسک
۵۱	فصل سوم
۵۱	مدیریت ریسک
۵۲	معنی مدیریت ریسک
۵۲	اهداف مدیریت ریسک
۵۴	مراحل و فرایند مدیریت ریسک
۶۲	مزایای نگهداری ریسک از دید صاحبان ریسک (مقتضیان بالقوه بیمه)
۶۳	معایب نگهداری ریسک
۶۷	مزایای مدیریت ریسک
۶۹	بازار بیمه
۶۹	چرخه بیمه‌گری
۷۰	نرخ مرکب
۷۰	ظرفیت صنعت بیمه
۷۱	نرخ بازده سرمایه‌گذاری
۷۰	ادغام و یک پارچه‌سازی در صنعت بیمه
۷۲	ایمن‌سازی ریسک
۷۲	تجزیه و تحلیل احتمالات
۷۶	ریسک‌های سوداگرانه
۷۷	مدیریت ریسک شرکتی
۷۹	فصل چهارم
۷۹	بیمه
۷۹	تعریف بیمه
۸۲	ویژگی‌ها و شرایط ریسک بیمه پذیر
۸۶	انواع بیمه

۸۸	 نقش و مزایای بیمه در جامعه
۹۱	 فصل پنجم
۹۱	 اصول بیمه و نقش آن در مدیریت ریسک
۹۱	 ۱- اصل (حد اعلای) حسن نیت
۹۳	 ۲- اصل غرامت
۹۵	 ۳- اصل نفع بیمه پذیر
۹۷	 ۴- اصل جانشینی
۹۸	 ۵- اصل تعدد بیمه
۹۹	 ۶- اصل دارری
۱۰۰	 ۷- اصل علت نزدیکی
۱۰۱	 ۸- اصل اتکائی
۱۰۳	 فصل ششم
۱۰۳	 ریسک و بیمه‌های اشخاص
۱۰۴	 دیدگاه اول - فردی
۱۰۴	 ۱- بیمه‌های عمر
۱۰۸	 ۲- بیمه‌های مستمری
۱۰۹	 ۳- بیمه‌های حوادث
۱۱۰	 ۴- بیمه‌های درمانی
۱۱۱	 ۵- بیمه‌های بازنشستگی
۱۱۲	 دیدگاه دوم اجتماعی
۱۱۵	 دیدگاه سوم سازمانی
۱۱۷	 فصل هفتم
۱۱۷	 ریسک و بیمه‌ها اموال (دارایی)
۱۱۸	 طبقه‌بندی ریسک‌های اموال و دارایی
۱۲۲	 ریسک آتش سوزی
۱۲۴	 بیمه آتشسوزی
۱۲۶	 ریسک حمل و نقل (ترابری)

۱۲۸	حمل و نقل هوایی
۱۲۹	ریسک‌های حمل و نقل زمینی
۱۳۰	حمل و نقل جاده‌ای
۱۳۰	حمل و نقل دریایی
۱۳۲	ریسک‌های حمل و نقل دریایی
۱۳۵	بیمه و اینکوترمز
۱۳۷	بیمه بدنه اتومبیل و وسایل نقلیه زمینی
۱۳۸	بیمه هپیمما
۱۴۱	بیمه و مدیریت ریسک مهندسی
۱۴۱	تقسیم‌بندی بیمه‌های مهندسی
۱۴۷	فصل هشتم
۱۴۷	ریسک و بیمه‌های مسئولیت
۱۴۷	جامعه
۱۴۹	قانون مسئولیت مدنی
۱۵۹	مسئولیت مدنی دارندگان (مالکان) وسایل نقلیه موتوری
۲۰۰	نحوه محاسبه حق بیمه تعهدات جانی در بیمه‌های مسئولیت
۲۰۲	مبنای مسئولیت قراردادی
۲۰۹	مختصات راه نامه
۲۱۱	ماهیت راه نامه
۲۲۱	بیمه اعتباری
۲۲۴	مبحث پایانی
۲۲۶	منابع و مآخذ
۲۲۹	مجموعه مقالات ارائه شده
۲۲۹	قوانین و آئین نامه‌ها
۲۳۰	سایت‌ها

مقدمه مرانی

در عصر حاضر و دنیای امروز حکومت‌ها در کشورهای مختلف تلاش می‌کنند تا وضعیت کشورشان را از باب مولفه‌های اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی توسعه دهند و سطح رضایت‌مندی شهروندان و افراد جامعه را بالا برند و در کنار آن عرصه‌ها و جایگاه‌های بین‌المللی مناسبی را کسب نمایند و هویت مدنی خود را به معرض نمایش بگذارند، هویتی که متأثر از آداب ملی (ملی‌گرایی) و اعتقادات مذهبی می‌باشد این هویت مجموعه‌ای از نشانه‌هایی است که افراد را از هم متمایز می‌کند و به تبع آن جوامع از همدیگر متمایز می‌شوند. سیاست‌گذاران و مسئولین جوامع برای کسب این هدف در مواجهه جدی با ریسک و مخاطرات ناشی از آن قرار دارند.

بی‌شک اهمیت و جایگاه شناخت ریسک و مخاطرات ناشی از آن و همچنین نقش و جایگاه بیمه برای حکومت‌ها و هسته‌های اقتصادی جامعه کمک قابل توجه و هویت بخشی می‌باشد.

ریسک بر تمام جنبه‌های زندگی بشر استیلا یافته و ریسک‌های زیروائی همچون ریسک سیاسی، تروریسم و عدم امنیت جهانی، سونامی و آلودگی‌های مفرط زیست محیطی نیز دامنگیر جوامع مختلف بر روی کره زمین شده است، علاقه علمی دست‌اندر کاران به مقوله ریسک موجب گسترش روز افزون فعالیت‌های مدیریت ریسک شده است به گونه‌ای که در کل دنیا میلیون‌ها نفر فقط در این حوزه اشتغال دارند. با توجه به طبیعت ترکیبی ماهیت ریسک مباحثی از بخش‌های گوناگون علوم اجتماعی مورد استفاده قرار گرفته است، مقوله ریسک را می‌توان نخستین خشت تفکر فلسفی بیمه به شمار آورد، ریسک همه امور بیمه‌گری را به هم مرتبط می‌سازد

و تنیده در بیمه است. هر آنچه که در صنعت بیمه تحقق می‌یابد نشأت گرفته از ریسک است.

افزایش پیچیدگی‌ها و عدم اطمینان‌ها و عدم قطعیت‌ها مدیریت ریسک را مشکل‌تر می‌کند. عنصر ریسک در تمام فعالیت‌های روزمره ما وجود دارد به عبارتی در دنیای پر ریسکی زندگی می‌کنیم هر روز حوادث تاسف باری رخ می‌دهد مالکان بسیاری خانه‌های خود را در نتیجه آتش‌سوزی، سیل و ... از دست می‌دهند، افراد زیادی در اثر بی‌دقتی و بی‌مبالاتی سایرین متحمل آسیب‌های بدنی می‌شوند و دیگران قادر به پرداخت غرامت دیه و سایر هزینه‌های آن نیستند و دچار بحران و ناتوانی مالی می‌شوند، از طرفی هزینه‌های سرسام‌آور درمان بیماری‌ها به تنهایی می‌تواند عامل فقر مردم شوند و هیچ کس هم خبر ندارد که آیا قرار است هر یک از این اتفاقات برای آنها رخ دهد یا خیر.

مدیریت، تجزیه بحران، ارزیابی و کنترل ریسک می‌تواند درجه وقوع و تحمل پذیری این اتفاقات را کاهش دهد و آنچه که می‌تواند این هدف را محقق سازد و به مدد برنامه‌ها و سیاست‌های جوامع باشد و اطمینان خاطر و تامین و امنیت روانی را فراهم سازد شناخت ریسک‌ها و مخاطرات و تکنیک‌های بیمه‌های بازرگانی و اجتماعی است.

بیمه از جهت افزایش امنیت ذهنی و اطمینان خاطر عملی که می‌دهد می‌تواند اثرات سوء زیان‌ها و مخاطرات ناشی از ریسک را به شکل چشم‌گیری کاهش دهد و نقش مهمی در بهسازی بستر اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی جامعه دارد و تامین کننده هویت جوامع است. امر بیمه تاثیر ژرفی در ساختن بنیان‌های خانواده و جامعه داشته است و با ایجاد و شناخت تکنیک‌های بیمه تنوع این امر و ضریب نفوذ آن نیز توسعه یافته، این تنوع و توسعه مرهون شرایط زمانی و مکانی و همچنین همت و تلاش افراد متخصص است که در این حرفه ظریف و شرافتمندانه طرح، برنامه و خط‌مشی دادند و عمر و انرژی خود را مصروف تامین امنیت خاطر هم نوعان خود نمودند.

بی‌تردید بدون تلاش و تدابیر این خدمتگزاران این مهم محقق نمی‌شد. خدمتگزارانی که خالصانه نهال بیمه را در سرزمین ما کاشتند و آبیاری و حفاظت از این نهال دست به دست و نسل به نسل چرخیده تا به دست امروزی‌ها رسیده و ثمرات و برکات عملی آن را می‌توان در حمایت از بیمه‌گزاران و بیمه‌شدگان دید که نقش به سزائی هم در حفظ سرمایه‌ها و اموال عمومی دارند.

پژوهش‌ها و مطالعات علمی، مقالات و کتب متعددی در زمینه ریسک و بیمه به رشته تحریر در آمده و بنا به علاقه شخصی و احساس ضرورت و پس از حدود ۲۵ سال خدمت در این کشور و این صنعت، تجربیات خویش را طی حدود دو سال با بهره علمی از منابع و ساختن داخلی و خارجی و راهنمایی بزرگان و پیشکسوتان این کتاب را به زبان ساده و کاربردی برای بهره‌برداران و دانشجویان و پژوهشگران رشته بیمه، بیمه‌گزاران و بیمه‌گران که می‌تواند مفید باشد به رشته تحریر در آوردم.

برای مؤلف مایه مباهات است این کتاب که در زمینه شناخت ریسک و بیمه تاکید دارد مورد مطالعه و مدانه پس‌اکسوتان و اساتید و بزرگان و کارشناسان صنعت بیمه قرار گیرد و خاضعانه تمامی رهنمودها جهت رفع نقائص آن می‌باشم امیدوارم همکاران و سایر محققان اهل علم و فن در حوزه بیمه مفصل‌تر و عمیق‌تر پیرامون موضوعات ذکر شده اقدام نمایند و چراغ را روشن‌تر کنند.

این اثر در هشت فصل مجزا تدوین شده است در فصل اول به تاریخچه مدیریت ریسک و انجمن‌ها و استانداردهای مطروحه در حوزه ریسک اشاره شده که می‌تواند آدرسی باشد برای مطالعه ژرف اندیشان در حوزه ریسک و بیمه. در فصل دوم به معنا و مفهوم و اهمیت ریسک و روش‌ها و انواع آن در حوزه‌های گوناگون پرداخته شده است. در فصل سوم به مدیریت ریسک با توجه به زیر ساخت‌های علمی مدیریت علمی هنری فایول اشاره شده است و سپس به اهداف مدیریت ریسک در دو بعد پرداخته شده است. پس از واکاوی مقوله ریسک در این سه فصل از فصل چهارم به بعد به امر بیمه پرداخته شده است به گونه‌ای که در فصل چهارم به تعریف بیمه و انواع آن اشاره شده است و در فصل پنجم به اصول بیمه و نقش آن در مدیریت

ریسک اشاره شده و فصول شش، هفت و هشت هریک به طور جداگانه و به ترتیب به مقوله شناخت ریسک و بیمه‌های اشخاص، اموال، مسئولیت اشاره دارد.

در انتها:

- قدردان و سپاسگزار بسیاری از اساتید و پیشکسوتان و بزرگان صنعت بیمه هستم که زمینه ساز رشد علمی و عملی این حقیر بوده‌اند.
- و همچنین تشکر از نشر آرون و مدیریت آن آقای شهرام سلطانی خاطر هدایت‌های علمی و فنی که در چاپ این اثر داشتند.
- به طبع ویژه و خاص قدردان همسر عزیزم و فرزندان دلبندم هستم که با فداکاری، و سعه صدر و صبوری که داشتند موقعیت مطالعه و فرصت خلق این اثر را برایم فراهم نمودند.

مصطفی آقارضی

اردیبهشت نود و پنج